

SZEROKIE WODY NATURY 2000

Druga połowa XX wieku to okres wzmożonego rozwoju gospodarczego w Europie, niestety nie bez wpływu na stan środowiska. Cenne siedliska rzadkich roślin, ostoje zwierząt po przecinane są siecią dróg i autostrad. Infrastruktura przemysłowa wdiera się na tereny o bogatej różnorodności biologicznej. Nie bez grzechu jest też europejskie rolnictwo, które zatrzuwa przyrodę nawozami, pestycydami, gnojowicą.

We wszystkich krajach europejskich odczuwano skutki zniszczenia środowiska przyrodniczego spowodowane rozwojem gospodarczym. Aby temu zapobiec, w Unii Europejskiej opracowano nowoczesny system ochrony przyrody – sieć Natura 2000.

Sieć ta wyznaczana jest na podstawie dwóch dyrektyw – ptasiej i siedliskowej. Określają one między innymi listę gatunków fauny i flory zagrożonych w Europie wyginieciem.

Sieć Natura 2000 łączy ochronę najcenniejszych gatunków roślin i zwierząt z możliwością zrównoważonego rozwoju. W założeniu obszary Natura 2000 nie są obszarami o barierach w rozwoju społeczno-gospodarczym, ale takimi, gdzie określone są możliwie precyzyjne reguły nim rządzące. Niestety sieć Natura 2000 wciąż postrzegana jest jako ograniczenie możliwości regionu, a nie szansa na rozwój, którą jest w rzeczywistości. Takie nastawienie próbuje

– Wszystkie projekty realizowane dotąd przez InE oparte były na założeniu, że warunkiem powodzenia we wdrażaniu w Polsce koncepcji sieci Natura 2000 jest wiedza obywateli o tej sieci oraz poszerzenie świadomości społecznej w zakresie możliwości prowadzenia działalności gospodarczej na obszarach objętych tą formą ochrony i w ich otoczeniu. Szerokie wody Natury 2000 to kolejny nasz projekt edukacyjny. Szczególną uwagę poświęcimy tym razem terenom wodnym, w tym morskim, przybrzeżnym i podmokłym – które zarówno w Polsce, jak i na całym kontynencie najbardziej narażone są na zanikanie różnorodności biologicznej – powiedział **Krzysztof Kamieniecki**, wiceprezes InE.

Instytut ponad 5 lat temu uruchomił portal internetowy „Natura 2000 a turystyka”.

– Portal „Natura 2000 a turystyka” zawiera informacje przydatne wielu potencjalnym adresatom: począwszy od administracji regionalnej i lokalnej, poprzez regionalne i lokalne organizacje turystyczne, aż po biura turystyczne i samych turystów oraz wykładowców i uczniów szkół prowadzących zajęcia z zakresu turystyki. Prezentowane na portalu e-szkolenia materiały odnoszą się do różnych aspektów funkcjonowania w Polsce obszarów Natura 2000, dostarczą na pewno wielu nowych informacji i mogą być źródłem pomysłów na rozszerzanie prośrodowiskowej aktywności na obszarach Natura 2000 – powiedziała **Bożenna Wójcik** z InE.

Jak poinformowała Bożenna Wójcik, rozpoczęto prace nad nowy-

Foto: Aldona Ziśk

Prawie jedna czwarta polskich obszarów morskich została zakwalifikowana do sieci Natura 2000.

W Polsce proces wyznaczania sieci Natura 2000 trwa dość długo, trzeba było bowiem pogodzić propozycje ekologów ze stanowiskiem rządu, trzeba też było zrobić inwentaryzację przyrodniczą, by nie okazało się, że chronione są tereny, na których rzadkie gatunki roślin czy ptaków nie występują od lat.

zmienić wiele organizacji pozarządowych, m.in. Instytut na rzecz Ekorozwoju (InE). InE zrealizował wiele projektów, których celem było przybliżenie zasad rządzących na terenach naturowych, pokazanie jak można wykorzystywać status tej formy ochrony do rozwijania danego obszaru np. poprzez turystykę.

mi tekstami edukacyjnymi oraz nowymi przykładami form gospodarczego wykorzystania obszarów Natura 2000. Większość powstających tekstów będzie dotyczyła obszarów Natura 2000 związanych z wodą.

W ramach projektu planowane są szkolenia dla przedstawicieli branży turystycznej.

Aktualizowany jest też Katalog obszarów Natura 2000 w Polsce, który liczy obecnie ok. 1100 pozycji. Umieszczony na portalu Katalog obszarów Natura 2000 zawiera opisy przyrodnicze i turystyczne.

Przygotowane w katalogu opisy są dorobkiem InE, jedynym w swoim rodzaju. Instytut liczy na to, że branża turystyczna podejmie współpracę nad dalszym doskonaleniem i uaktualnianiem turystycznych opisów z tego katalogu.

– *Prezentowane na portalu przykłady działalności turystycznej prowadzonej w granicach lub w bezpośrednim sąsiedztwie terenów chronionych ze względu na swe walory przyrodnicze mogą być, zdaniem Instytutu, pomocne w dostrzeganiu nowej szansy rozwoju produktu turystycznego w sieci obszarów Natura 2000. Przyczynić się też powinny do zmiany postrzegania ochrony takich terenów – by obszary Natura 2000 nie były widziane jedynie jako bariera dla wszelkiej działalności* – powiedziała **Jolanta Kamieniecka** z Instytutu na rzecz Ekorozwoju

Andrzej Ginalski z Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska zaprezentował morskie obszary Natura 2000 w Polsce.

– *Pod koniec 2009 roku odbyło się zorganizowane przez Komisję Europejską seminarium biogeograficzne poświęcone problemom Morza Bałtyckiego. Oceniano kompletność sieci Natura 2000 wyznaczonych na Bałtyku. My wyznaczaliśmy dość sporo, bo prawie jedna czwarta polskich obszarów morskich została zakwalifikowana do sieci Natura 2000* – wyznaczył 16 obszarów – powiedział Andrzej Ginalski i dodał, że dla Komisji Europejskiej ta ilość morskich obszarów Natura 2000 okazała się niewystarczająca – Polska została zobowiązana do

uzupełnienia sieci o pewne fragmenty w celu właściwej ochrony wybranych gatunków i siedlisk.

– *Mamy nadzieję, że uda się te zaległości nadrobić w tym roku* – powiedział Andrzej Ginalski.

Sieć Natura 2000 opiera się na dwóch dyrektywach Unii Europejskiej. Pierwsza z nich to dyrektywa Rady 79/409/EEC z 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikich ptaków (tzw. dyrektywa ptasia). Druga to dyrektywa Rady 92/43/EEC z 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. dyrektywa siedliskowa).

W 2009 do Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych trafiły wnioski o dofinansowanie wykonania planów ochrony i zadań ochronnych dla prawie wszystkich obszarów Natura 2000, zostały już podpisane umowy na dofinansowanie. Plany te sporządzane są na 20 lat i podpisywane przez ministra środowiska.

– *Opracowanie tych planów ze względu na wielkość tych obszarów, a także stosunkowo małe rozpoznanie występujących tam zasobów gatunków zajmie kilka lat. Oczekujemy, że powstaną na przełomie 2013–2014 roku* – powiedział Andrzej Ginalski.

Jak zapewniał przedstawiciel GDOŚ, przy tworzeniu planów zadań ochronnych i planów ochrony obszarów Natura 2000 przewiduje się szeroki udział wszystkich zainteresowanych stron, w tym oczywiście mieszkańców.

Sieć Natura 2000 należy postrzegać jako sposób na promocję oraz zdobycie dodatkowych środków na rozwój obszarów nią objętych. Należy pamiętać, że inwestycje na obszarze Natura 2000 są możliwe, chociaż proces inwestycyjny może być dłuższy, mogą też być większe koszty, szczególnie tam, gdzie zachodzi potrzeba kompensacji lub zastosowania czystych, szczególnie przyjaznych środowisku technologii. Jedną z dziedzin gospodarki, która powinna się rozwijać na obszarach sieci jest turystyka i różne jej formy.

Aldona Żyśk

PRAWO i ŚRODOWISKO kwartalnik

Wydawany jest od 1994 roku. Periodyk ten adresowany jest do wszystkich osób pragnących rozszerzyć swą wiedzę i pogłębić wiadomości na temat prawnych aspektów ochrony środowiska, a zwłaszcza do osób, przedsiębiorstw, organów administracji państwowej i samorządowej zawodowo zajmujących się ochroną środowiska. „Prawo i Środowisko” jest obszernym wydawnictwem zawierającym oprócz materiałów problemowych także aneksy, w którym drukowane są najnowsze akty prawne oraz projekty aktów prawnych mających się ukazać. Prezentujemy również uzasadnienia zgłaszanych projektów aktów prawnych tak, by czytelnik mógł zapoznać się z motywami, jakimi kierują się legislatorzy. Często przedstawiamy jednocześnie kilka projektów tych samych ustaw.

Wydawnictwo prezentuje nowe akty prawne, relacjonuje prace legislacyjne resortu ochrony środowiska, Sejmu, Senatu, omawia wykroczenia przeciw prawu w sferze ochrony środowiska, stara się wyjaśnić wątpliwości w interpretacji aktów prawnych.

Roczna prenumerata „Prawa i Środowiska” kosztuje 315 zł netto (z VAT).

Zamówienia prosimy przysyłać na adres:

D.A.W. MAXPRESS
ul. Gałczyńskiego 23
05-501 Piaseczno

lub faksem: **(0-22) 662-43-68**